

Dekadni bilten vodnobilančnega stanja kmetijskih tal v Sloveniji 1. – 10. april 2010

OBVESTILO

Visoke dnevne temperature zraka, ki so se dvignile vse do 20 °C, so stopnjevale izhlapevanje iz tal in rastlin. Na Primorskem je dnevno izhlapelo do 4 litre vode na kvadratni meter. Bilanca vode v tleh v prvi dekadi vegetacijskega obdobja je povsod ugodna, razen v severovzhodnem delu države, kjer v vrhnjem sloju tal do globine 10 cm voda rastlinam že postaja težje dostopna. S poslabšanjem vremena v začetku prihodnje dekade se bo izhlapevanje zmanjšalo.

METEOROLOŠKE RAZMERE

V prvih dekadi aprila so se temperature zraka končno dvignile. Povprečna dnevna temperatura zraka je zaradi nizkih jutranjih temperatur, ki na Gorenjskem še padejo pod ničlo, ostajala pod dolgoletnim povprečjem. Najvišje dnevne temperature so po večini države dosegle 18 do 20 °C. Sončno in toplo je bilo predvsem v drugem delu dekade, na začetku pa je večinoma deževalo. Skupno je padlo med 40 in 50 mm padavin, manj v severovzhodni Sloveniji. Ta je že vse od začetka leta glede na dolgoletno povprečje precej padavinsko podhranjena. V Mariboru je do sedaj padlo 3x manj padavin kot v Ljubljani.

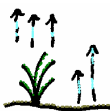

STANJE RASTLIN

V Podravju in Pomurju pšenica zaključuje razraščanje in prehaja v stebljenje. Ječmen že stebli. Dovolj vode v tleh in ugodne temperature ob začetku spomladanske rasti so omogočale tudi krepitev koreninskega spleta, ki je v tem času že dosegel globino od 8 do 10 cm. V osrednjem delu Slovenije se pšenica še razrašča. Na splošno so posevki v dobri kondiciji, le na severovzhodu države tla do globine 10 cm že izgubljajo vlago. V bujni spomladanski rasti je tudi oljna repica, cvetni popki so še prekriti.

Jutranje temperature tal se v osrednji Sloveniji trenutno gibljejo med 5 in 10 °C, čez dan se tla ogrejejo že do 15 °C. Temperature tal bodo vsak čas postale dovolj visoke za sajenje krompirja. Na Vipavskem in Goriškem je ta čas sajenje krompirja splošno opravilo. Drugod zaenkrat še ni potrebno hiteti, ker je v prihodnjih dneh napovedano poslabšanje vremena s padavinami. Na Gorenjskem so prve nasade krompirja že posadili v zadnjih dneh marca s tehnologijo pokrivanja.

Sadno drevje se pripravlja k cvetenju. Na Vipavskem in Goriškem so odcvetele marelice, breskve so v splošnem cvetenju, zacvetele so tudi češnje. Čas cvetenja glavnih sort ne odstopa od povprečja. Nevarnost spomladanske pozebe še ni minila, saj se le ta, na Goriškem sicer izjemoma, lahko pojavi še v drugi polovici aprila. V osrednjem delu države, razen v tradicionalno hladnejših območjih, pa začenjajo cveteti zgodnje vrste sliv ter marelice in breskve v zaščitelih legah.

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

Dnevne vrednosti potencialne evapotranspiracije so v prvi dekadi aprila večinoma blizu 3 mm, na Primorskem pa že preko 4 mm. Tedenske vrednosti so okoli 15 mm, na Primorskem 20 mm. Začela se je vegetacijsko obdobje. Ker je na začetku aprila tudi deževalo, je vodna bilanca povsod pozitivna, a se na severovzhodu in na Primorskem preveša v negativno. To se zgodi, ko izhlapi več vode, kot je padavin.

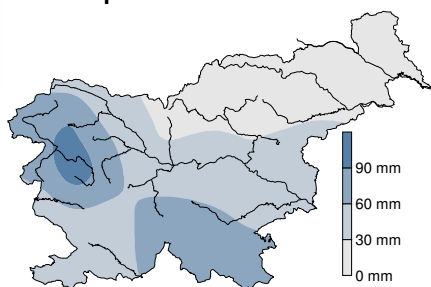

VODA V TLEH

Kot smo pisali že ob začetku aprila, vstopajo letos rastline v vegetacijsko obdobje z dobro zalogo vode v tleh. Stanje se je še izboljšalo s padavinami ob začetku dekade. Omenjali smo, da je severovzhod slabše preskrbljen s padavinami, zato se tam tudi tla začenjajo sušiti. Težav rastline torej nimajo nikjer po Sloveniji, vendar pa se ob nadaljnjih višjih temperaturah, ki že povzročajo znatno izhlapevanje, lahko predvsem na severovzhodu tla že zelo izsušijo. Na grafu na naslednji strani predstavljamo stanje tal v Murski Soboti. Dokler se količina vode nahaja v zelenem območju, je rastlinam lahko dostopna.

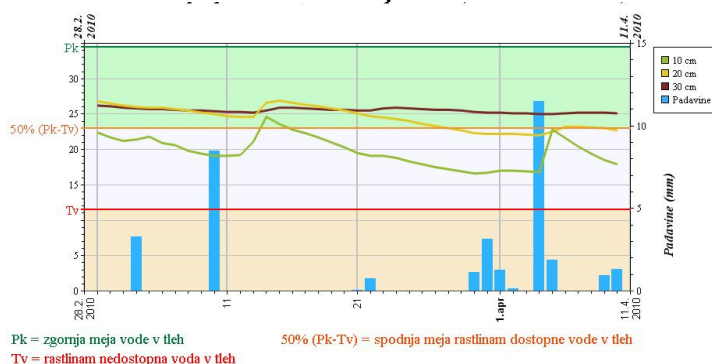
Višina padavin v marcu 2010

Drugo stran biltena namenjamo grafičnemu prikazu opisanega stanja vodnega okolja. Prikazovali bomo višine padavin, meritve vode v tleh ipd. Enkrat mesečno – v drugem dekadnem biltenu, ki izide 20. v mesecu – bomo uporabili tudi nova orodja. Kartiramo vodno bilanco, kot je opisano v nadaljevanju. Tokrat predstavljamo karti za februar, ki kažeta, da so rastline letos vstopile v vegetacijsko sezono dobro založene z vodo. Drugo orodje pa je standardiziran padavinski indeks (SPI), ki ga tokrat le opisno predstavljamo.

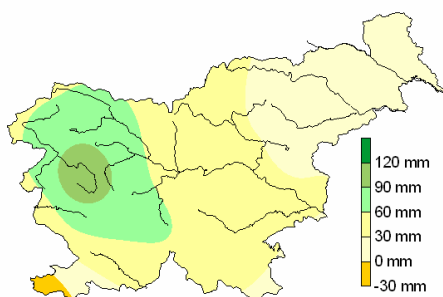
V prihodnosti stremimo k uporabi novih orodij, ki jih še preizkušamo.

Povprečna dnevna vsebnost vode v tleh in padavine: MURSKA SOBOTA, 1. 3. – 10. 4.

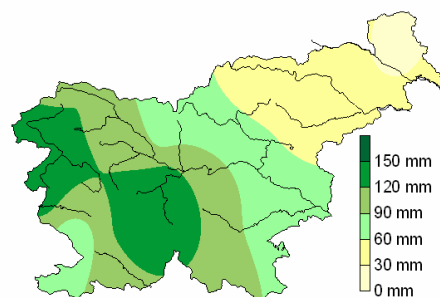

VODNA BILANCA označuje razliko med količino padavin in potencialno evapotranspiracijo. Vrednosti računamo dnevno in jih nato seštevamo v mesečne kumulativne vrednosti. Do podatkov dostopamo na SAgMIS-u (interni Slovenski agrometeorološki informacijski sistem). Iz dnevni vrednosti ne dobimo informacije o stanju vodnega okolja, mesečne pa že odsevajo osnovni signal preskrbljenosti z vodo. Za boljše predstavo, kaj vrednosti pomenijo, jih primerjamo z dolgoletnim povprečjem za obdobje 1971-2000. Ker so rezultati namenjeni le za osnovni pregled stanja po Sloveniji, ne pa za odčitavanje točkovnih vrednosti, je kartiranje izvedeno brez upoštevanja povezav med geografskimi koordinatami in nadmorsko višino.

Povprečna vodna bilanca za februar v obdobju 1971-2000

Vodna bilanca za februar 2010

SPI (standardiziran padavinski indeks) predstavlja mero, kaj določena količina padavin skozi izbrano časovno obdobje pomeni glede na normalno oz. pričakovano količino padavin za to obdobje. Za vhodni podatek potrebuje le padavine, uporaben pa je pri analizi trendov suše/moče za 1, 3, 6 in 12 mesečna obdobja ter za različne namene (hidrološka suša, kmetijska suša).

Primer: SPI1 (enomesečni SPI za februar) primerja padavinsko vsoto za mesec februar 2010 s povprečno enomesečno vsoto za februar v kalibracijski periodi (1971-2000).

SPI	opis	barvna skala	verjetnost pojava
2.0 in več	Ekstremno mokro	Temno Modra	2.3 %
1.5 to 1.99	Zelo mokro	Svetlo Modra	4.4 %
1.0 to 1.49	Zmerno mokro	Sivo Modra	9.2 %
-.99 to .99	Normalno	Zelena	68.2 %
-1.0 to -1.49	Zmerno suho	Rumena	9.2 %
-1.5 to -1.99	Zelo suho	Oranžna	4.4 %
-2 in manj	Ekstremno suho	Rdeča	2.3 %

